

VÁRAKOZÓK JELENTÉSE ELEMZÉS

2017. 05. 01. ÁLLAPOT SZERINT

Várakozás jellemzői

1. táblázat – Várakozók ellátási forma/típus/altípus szerinti megoszlása 2017. május 1-én

Színkód 1: narancs = szakosított ellátások, zöld = alapellátások

Színkód 2: világoskék = nagyszámú várakozó összes várakozóban (cc. >= 500), lila = relatív kisszámú várakozó mellett (<500) nagyszámú várakozó 100 férőhelyre számítva (cc. >= 30)

Ellátási forma és típus	ellátás altípus	várakozók száma (fő)	megoszlás összes várakozóban (%)	100 ellátottra jutó várakozók száma (fő)
Ápolást, gondozást nyújtó intézményi ellátás	Fogyatékos személyek otthona	1700	4,6%	12,9
	Hajléktalanok otthona	161	0,4%	36,1
	Idősek otthona	25 170	68,1%	46,6
	Pszichiátriai betegek otthona	2859	7,7%	34,6
	Szenvedélybetegek otthona	341	0,9%	25,2
Átmeneti elhelyezést nyújtó intézményi ellátás	Fogyatékos személyek gondozóháza	70	0,2%	23,3
	Hajléktalan személyek átmeneti szállása	852	2,3%	15,3
	Időskorúak gondozóháza	2345	6,3%	74,4
	Pszichiátriai betegek átmeneti otthona	44	0,1%	43,6
	Szenvedélybetegek átmeneti otthona	24	0,1%	17,5
Lakóotthoni ellátás	Fogyatékos személyek ápoló-gondozó célú lakóotthona	245	0,7%	20,2
	Fogyatékos személyek rehabilitációs célú lakóotthona	28	0,1%	7,3
	Pszichiátriai betegek rehabilitációs célú lakóotthona	8	0,02%	3,8
Rehabilitációs intézményi ellátás	Fogyatékos személyek rehabilitációs intézménye	91	0,2%	11,4
	Hajléktalan személyek rehabilitációs intézménye	57	0,2%	23,2
	Pszichiátriai betegek rehabilitációs intézménye	19	0,1%	14,8
	Szenvedélybetegek rehabilitációs intézménye	49	0,1%	8,8
Támogatott lakhatás	Támogatott lakhatás fogyatékos személyek részére	325	0,9%	33,4
	Támogatott lakhatás pszichiátriai betegek részére	112	0,3%	29,2
	Támogatott lakhatás szenvedélybetegek részére	19	0,1%	8,6
Házi segítségnyújtás	Házi segítségnyújtás	760	2,1%	0,8
Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	725	2,0%	2,5

Közösségi ellátások	Pszichiátriai betegek részére nyújtott közösségi alapellátás	24	0,1%	0,6
	Szenvedélybetegek részére nyújtott közösségi alapellátás	110	0,3%	3,1
Nappali ellátás	Fogyatékos személyek nappali ellátása	235	0,6%	2,9
	Időskorúak nappali ellátása	184	0,5%	0,5
	Pszichiátriai betegek nappali ellátása	10	0,03%	0,3
	Szenvedélybetegek nappali ellátása	68	0,2%	1,9
Szociális étkeztetés	Szociális étkeztetés	114	0,3%	0,1
Támogató szolgáltatás	Támogató szolgáltatás	114	0,3%	0,6
Fejlesztő foglalkoztatás	Fejlesztő foglalkoztatás	84	0,2%	0,9
Összesen			100,0%	

Továbbra is a korábban látott tendenciák érvényesülnek. Az idős célcsoport minden tekintetben dominálja a várakozó listákat. Minden négy főből három az idősellátás egyik vagy másik szolgáltatásába szeretne bekerülni. Relatív nagy várakozói számmal találhatunk még egy-egy ellátást a fogyatékos, hajléktalan és pszichiátriai szakosított ellátásban. A szolgáltatások többségében a várakozók száma alacsony. Az összes várakozói igény 93,4%-ban a szakosított ellátásokban jelentkezik. Vagyis a szociális alapellátás súlya ebben a tekintetben csak töredéke a szakosított ágazati formának.

Fajlagos értékek alapján is hasonló megoszlásokat láthatunk. A 100 főre eső várakozók száma a vizsgált időszakban minden esetben a szakosított ellátásokból kerül ki a vizsgált időszakban.

Jelentések jellemzői

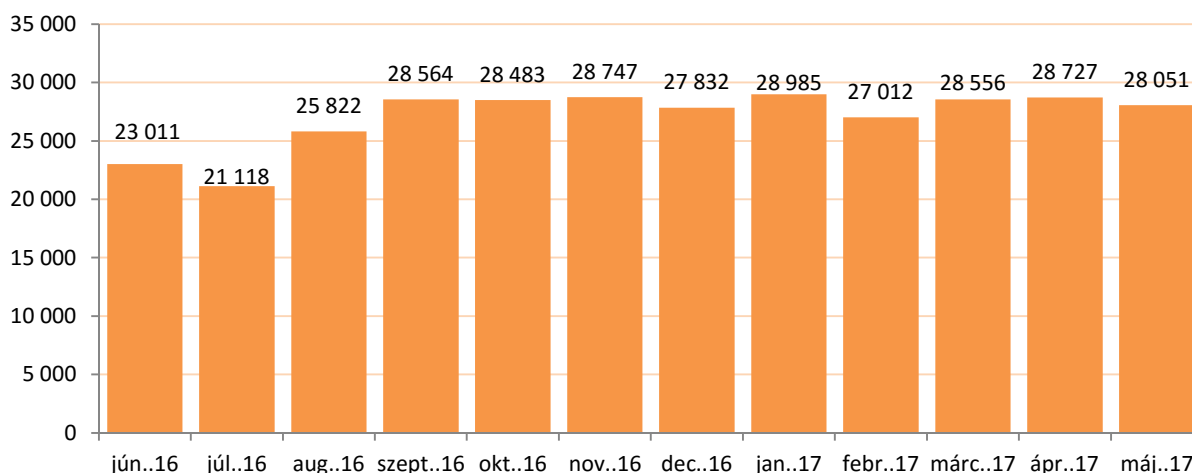
2. táblázat – Taj-azonosítóval és Taj nélkül regisztrált várakozók számának alakulása 2016. december – 2017. május

Várakozót jelentők	2016. dec. fő	2017. jan. fő	2017. febr. fő	2017. márc. fő	2017. ápr. fő	2017. máj. fő
Taj-azonosítóval	34 630	36 426	33 507	34 773	36 818	35 555
Taj-azonosító nélkül	880	831	955	934	716	696
Összes várakozó ¹ (Taj ismétlődésekkel)	35 510	37 257	34 462	35 707	37 534	36 251
Tényleges várakozók (Taj ismétlődések nélkül) ²	27 832	28 985	27 012	28 556	28 727	28 051

¹ Összes várakozó alatt mindazokat értjük, akik Taj-azonosítóval vagy Taj nélkül lettek regisztrálva a jelentési rendszerben adott időpontban. Ebben az esetben figyelembe vesszük, hogy egy várakozó több helyre adott be igényt, ennek megfelelően több helyre számoljuk be, lévén több helyen jelentkezik, mint várakozó.

² Tényleges várakozók – Taj-azonosítóval vagy e nélkül rögzített várakozók, de egyszer számolva, figyelmen kívül hagyva, hogy az illető hány helyre adott be igényt. A Taj-azonosítóval nem rendelkezők esetén a többszörös igényléseket nem tudjuk figyelembe venni, mivel egyedi azonosító híján ezt nem ismerjük.

1. ábra – Tényleges várakozók számának alakulása (2016. június – 2017. május – fő)

Az előző hónaphoz képest minimálisan csökkent a várakozók száma, ami leginkább a jelentések elmaradásának számlájára írható (lásd 3. táblázat). Bár összességében nőtt a Taj-azonosítóval jelentők száma,³ csökkent ugyanakkor a nincs várakozót jelentők száma. Eközben nőtt a szolgáltatások száma. E hármas hatás együttesen a jelentések összes szolgáltatáshoz viszonyított arányának csökkenését hozta magával.

3. táblázat – Jelentések összesített jellemzői (2016. december – 2017. május)

Jelentések típusai szolgáltatók szerint	2016. dec. db	2017. jan. db	2017. febr. db.	2017. márc. db.	2017. ápr. db.	2017. máj. db.
Taj-t vagy e nélkülít jelentett	1483	1488	1356	1428	1616	1626
nincs várakozót jelentett	4397	4386	3924	4125	4381	4233
nem jelentett	1767	1737	2414	2156	2137	2046
összes szolgáltató⁴	7647	7611	7694	7709	7871	7925
jelentő szolgáltatók	5880	5874	5280	5553	5997	5859
jelentők aránya	76,9%	77,2%	68,6%	72,0%	76,2%	73,9%

Ellátásba jutás esélye

Az e havi várakozói számok mellett megvizsgáltuk, hogyan alakult a sorsa az ágazatban azon személyeknek, akiket 2016. szeptember 1-én Taj-azonosítóval rögzítettek várakozóként a jelentési rendszerben. Ők az a réteg, akik egyedi azonosítójuk alapján nyomkövethetők, így kideríthető, 1) sikerült-e nekik bejutni az általuk igényelt ellátásba, vagy valamilyen ellátásba, és ha igen, 2) mikor és 3) hova.

2016 szeptemberében 34 974 Taj-azonosítóval rendelkező *szolgáltatási igényt* regisztráltunk. Ez összesen 27 824⁵ fő várakozót jelentett (vagyis személyt). Ehhez képest mindössze 11 819 esetet

³ Ennek oka, hogy április óta folyamatosan jegyezték be a MÚKENG-be a fejlesztő foglalkoztatást végző szolgáltatókat.

⁴ A szociális szakosított és alapellátásban szolgáltatást nyújtók, kivéve falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás, népkonyha, szenvedélybetegek alacsonyküszöbű ellátása, utcai szociális munka. Lásd 1993. évi III. törvény 20. § (5) pontja.

találtunk 2017 április 10-ig,⁶ amely valamilyen módon realizálódott, vagyis az ekkor felmerült igényekből az eltelt idő alatt ennyi *megállapodást* kötöttek meg az érintettekkel (egyes esetekben határozattal kerültek be valamilyen gyermekvédelmi ellátásba – lásd később). Ez a várakozásra jelölt szolgáltatási igények 33,8%-a. Egyéenként (személyenként) számolva pedig az érték még alacsonyabb, mindössze 7968 fő.⁷ Vagyis a 2016 szeptemberében várakozóként regisztrált 27 824 egyénből az elmúlt közel nyolc hónapban⁸ 7968 fővel kötött valamilyen (egy vagy több) ágazati megállapodás, ami a vizsgált sokaság⁹ 28,6%-a. Ezek szerint a többség, azaz 71,4%, közel nyolc hónap alatt sem jutott be a kívánt szolgáltatásba.¹⁰ A helyzetet tovább árnyalja, hogy a 7968 főből 4575 már ekkor is igénybe vett valamilyen ellátást, vagyis teljesen új igénybe vevőnek csupán 3393 fő számított. A 2016 szeptemberében várakozóként regisztrált 27 824 főből 13 792 már a várakozói listára kerüléskor is rendelkezett érvényes megállapodással (vagy határozattal). Vagyis az összes várakozó közül 14 032 számított ekkor új igénybe vevőnek. Ezek szerint nyolc hónap elteltével az ekkor új igénybe vevőnek számítók 24,2%-a, közel a negyede került be a szociális ágazatba.

Ezekkel az adatokkal nyers becslés végezhető, ami alapján megtudhatjuk, kb. mennyi időre van szüksége egy várakozónak (összesített átlagban), hogy *biztosan* bekerüljön *valamilyen* szolgáltatásba.¹¹ Ha a bejutás lassulásával is számolunk (lásd később), akkor ahhoz, hogy mindenki bejusson, elvileg kb. ötször ennyi időre van szükség, vagyis mintegy 40 hónapra, ami kb. 3,3 év.

A megkötött megállapodások aránya az eltelt időszakban a következőképpen alakult havi bontásban (4. táblázat).

4. táblázat – 2016 szeptemberétől várakozó státuszából szociális ágazatba kerültek megállapodásainak megoszlása és kumulált aránya a vizsgált időszakban

Időszak	megállapodások aránya	kumulált arányok
szeptember	18,6%	18,6%
október	16,3%	34,9%
november	14,9%	49,8%
december	11,6%	61,4%
január	13,6%	75,1%
február	11,2%	86,3%
március	10,7%	97,0%
április 10-ig	3,0%	100,0%
Összesen	100,0%	

⁵ Az 1. ábra adata ettől némileg eltér. Az eltérés oka, hogy a havi jelentésekben a Taj-azonosító nélkül várakozókat is beleszámoljuk az összesítésbe, míg itt nem. Másrészt minimális eltérés következhet a megállapodások utólagos módosulásából is.

⁶ Eddig az időpontig rendelkezünk jelenleg hiteles adatokkal.

⁷ Egy-egy fővel több megállapodás is köthető ezen idő alatt, egyes esetekben átfedéssel is.

⁸ Szeptember hónaptól április 10-ig.

⁹ Egyének és nem megállapodások sokasága.

¹⁰ Esetenként ennek ellenére is juthatott szolgáltatáshoz, mint pl. falu- és tanyagondnok, éjjeli menedékhelyi ellátáshoz, azonban ezekről adataink nincsenek, mivel jogszabály alapján ezeknek a szolgáltatásoknak nincs jelentési kötelezettségük.

¹¹ Természetesen sok egyéb változó befolyásolhatja a bejutást, mint pl. hogy milyen szolgáltatásra adott be igényt, ragaszkodik-e ahhoz, hogy az eredetileg várakozóként regisztrált szolgáltatásba és szolgáltatási helyre kerüljön be stb. Ezekkel itt nem számoltunk.

Jól látható, hogy a megkötött megállapodások száma (szinte) folyamatosan¹² csökkent, ahogy teltek a hónapok. Míg az első háromban a megállapodások felét kötötték meg az érintettekkel, addig a megállapodások másik fele négy és fél hónap alatt kötött meg.

A 2016 szeptembere óta ellátásba kerültek 91%-ban szakosított ellátásra adtak be eredetileg igényt, 9%-ban pedig valamilyen szociális alapellátásra. Ehhez képest az eredetileg igényelt ellátás jellemzők (forma, típus és altípus) és a későbbiekben megkötött tényleges megállapodások besorolása között lényeges eltérést találunk.

5. táblázat – Eredetileg jelölt szolgáltatás és megkötött megállapodás szolgáltatástípusának egyezése

Egyezés típusa	egyezés aránya
ellátási formaegyezés	72,1%
ellátási típusmegyezés ¹³	55,0%
ellátási altípusmegyezés ¹⁴	51,2%

Az ellátási formák (szakosított vagy alapellátás) tekintetében is csupán 72%-os egyezést mértünk, ami azt jelenti, hogy a 2016-ban beadott szolgáltatási igény formája és a későbbi megállapodás ellátási formája között minden négy esetből egy nem egyezik. Az ellátási típusok és altípusok pedig már csak minden második esetben egyeznek az eredetileg benyújtott igényekkel. Összességében minden második ellátásba bejutó egyén az eredeti ellátási igényéhez viszonyítva (típus és altípus szerint) egy másikban jut megállapodáshoz (részleteket lásd a 6. táblázatban).

6. táblázat – Eredetileg jelölt szolgáltatás és megkötött megállapodások száma és aránya a vizsgált sokaságban

Ellátások forma/típus/altípus	beadott igények 2016. szeptember	megállapodások 2017. áprilisig	megállapodások/ igények
Ápolást, gondozást nyújtó intézményi ellátás			
Fogyatékos személyek otthona	598	242	40,5%
Hajléktalanok otthona	117	40	34,2%
Idősek otthona	7125	4466	62,7%
Pszichiátriai betegek otthona	892	262	29,4%
Szenvedélybetegek otthona	202	65	32,2%
Átmeneti elhelyezést nyújtó intézményi ellátás			
Fogyatékos személyek gondozóháza	58	107	184,5%
Hajléktalan személyek átmeneti szállása	1478	659	44,6%
Időskorúak gondozóháza	749	1054	140,7%
Pszichiátriai betegek átmeneti otthona	19	33	173,7%
Szenvedélybetegek átmeneti otthona	14	11	78,6%
Lakóotthoni ellátás			
Fogyatékos személyek ápoló-gondozó célú lakóotthona	73	22	30,1%

¹² A tendencia csak januárban tört meg, amit felfoghatunk időszakos hatásként is.

¹³ Ilyenkor a forma és a típus is egyezik

¹⁴ Ilyenkor a forma, típus és altípusos besorolás is egyezik

Fogyatékos személyek rehabilitációs célú lakóotthona	8	7	87,5%
Pszichiátriai betegek rehabilitációs célú lakóotthona	4	0	0,0%
Szenvedélybetegek rehabilitációs célú lakóotthona	2	0	0,0%
Rehabilitációs intézményi ellátás			
Fogyatékos személyek rehabilitációs intézménye	59	23	39,0%
Hajléktalan személyek rehabilitációs intézménye	47	16	34,0%
Pszichiátriai betegek rehabilitációs intézménye	9	9	100,0%
Szenvedélybetegek rehabilitációs intézménye	33	23	69,7%
Támogatott lakhatás			
Támogatott lakhatás fogyatékos személyek részére	48	35	72,9%
Támogatott lakhatás pszichiátriai betegek részére	53	32	60,4%
Támogatott lakhatás szenvedélybetegek részére	3	8	266,7%
Házi segítségnyújtás			
Házi segítségnyújtás	387	806	208,3%
Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás			
Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	387	381	98,4%
Közösségi ellátások			
Pszichiátriai betegek részére nyújtott közösségi alapellátás	11	34	309,1%
Szenvedélybetegek részére nyújtott közösségi alapellátás	33	15	45,5%
Nappali ellátás			
Fogyatékos személyek nappali ellátása	41	53	129,3%
Időskorúak nappali ellátása	75	214	285,3%
Pszichiátriai betegek nappali ellátása	12	19	158,3%
Szenvedélybetegek nappali ellátása	32	16	50,0%
Szociális étkeztetés	130	840	646,2%
Támogató szolgáltatás	39	155	397,4%
Fejlesztő foglalkoztatás	0	64	-

A táblázat arra a kérdésre ad aggregált választ, hogy a várakozói státuszból időközben bejutók eredetileg beadott ellátási igényéhez képest milyen megállapodások köttetnek meg a vizsgált csoporton belül tételesen (ellátási altípusok szerint). 100% vagy e feletti egyezést csak kis (kisebb) létszámú várakozókat tömörítő ellátási altípusokban mérhetünk. Azonban ezekben sem biztos, hogy pontosan azok az egyének jutottak be egy-egy szolgáltatásba, akik eredetileg ellátási igényüket oda beadták, így várakozólistára kerültek. A táblázat részletesen mutatja az előző, 5. táblázat által bemutatott értékeket, és megerősíti az előbb elmondottakat, hogy csak részleges egyezés van az eredetileg benyújtott szolgáltatási igények és a ténylegesen megkötött megállapodások között.

A nagyobb létszámú várakozókkal jellemzett ellátási formákban csupán a várakozók részsokasága jutott szolgáltatáshoz. Ez pedig azt is jelenti, hogy ezekben az ellátástípusokban hosszabb várakozási idővel és kisebb bekerülési eséllyel kell számolnia az igénybe vevőknek – jellemzően ilyenek az ápolást, gondozást nyújtó ellátási formák. Ez az egyik fő oka annak, hogy a várakozók egyrészt több helyre adják be az igényeiket, másrészt, ha köztes megoldáshoz sikerül jutni, elfogadják – ha csak átmeneti jelleggel is – az egyéb gondozási formákat, csak hogy ne maradjanak teljesen ellátás nélkül.

Összefoglalás

2. A jelentések számában nincsenek jelentős eltérések az elmúlt hónapokhoz képest.
3. Továbbra is a szakosított ellátásokban mérjük a domináns várakozói értékeket.
4. A jelentések jellemzőit az utóbbi két hónapban befolyásolta a fejlesztő foglalkoztatásban újonnan bejegyzett szolgáltatók száma. Így hiába maradt közel azonos a jelentési hajlandóság jelentési számokban, a jelentések aránya elmaradt a korábbi hónaphoz képest.
5. A várakozói státusz változásának vizsgálata megmutatta, hogy a várakozói jegyzékeken lévőeknek csupán egyharmada jut be néhány hónapon belül az ellátásba.
6. Az ellátásba kerülés gyakran nem az eredetileg jelölt szolgáltatásban realizálódik, hanem akár egy teljesen más szolgáltatási formában, típusban vagy altípusban.
7. A becslések szerint *átlagban* mintegy 3,3 év alatt kerülhet be minden várakozói státuszban lévő egyén valamilyen ellátásba.